

Verslag tweede bijeenkomst beoogd zonnepark Sumpelweg, Raalte

Datum: 11.11.2021

Locatie: De Leeren Lampe

Op donderdagavond 11 november 2021 werd een tweede bijeenkomst georganiseerd voor het beoogde zonnepark aan de Sumpelweg te Raalte. De bijeenkomst werd gehouden op locatie in De Leeren Lampen.

Iedereen wordt welkom geheten door de onafhankelijke gespreksleider Michel Siersma kort na 19:00. Er zijn ongeveer 40 personen aanwezig, waaronder 3 personen van het IVN. Het Oversticht kon er helaas niet bij zijn in verband met privéomstandigheden. Maaïke van der Veen van de gemeente is aanwezig. LTO en het waterschap zijn niet aanwezig. Waterschap is wel uitgenodigd, maar kiest ervoor niet aanwezig te zijn. Zij hebben hun inbreng wel eerder gegeven. Eerder al is gezocht naar een onafhankelijke vertegenwoordiger voor het aspect recreatie. De Recron is deskundig en vertegenwoordigd recreatiebedrijven. Maar die zijn in dit gebied/voor dit plan niet aanwezig. Het Oversticht is wel deskundig op het recreatieve belevingsaspect van gebieden en neemt dit aspect mee in haar inbreng. Plaatselijk Belang Heeten is ook aanwezig. Ben Taken, de externe landschapsarchitect voor verschillende projecten van Kronos Solar, is ook aanwezig.

Michel Siersma licht de agenda kort toe, waarna er door aanwezigen wordt aangegeven dat zij de ruimte willen krijgen om vragen te kunnen stellen en opmerkingen te geven naar aanleiding van de antwoorden die zijn gegeven op de vragen van de vorige bijeenkomst. Er wordt door Kronos aangegeven dat in het communicatieplan is afgesproken dat de vorige bijeenkomst in het teken zou staan van de belangen ophalen. Deze tweede bijeenkomst zou vervolgens gebruikt worden om mogelijke scenario's te benoemen, welke daarna worden uitgewerkt. Gezien de sterke behoefte van aanwezigen om eerst duidelijkheid te krijgen over de vragen die er nog zijn alvorens de verschillende scenario's te bespreken, is besloten om deze avond te gebruiken om de openstaande vragen te bespreken voordat de dialoog over de mogelijke scenario's gevoerd wordt.

De vragen die gesteld zijn op de avond zijn op de volgende pagina opgesomd. Daarnaast zijn de vragen uit de vorige bijeenkomst en de antwoorden, die voor de bijeenkomst waren rondgestuurd, één voor één doorlopen en zijn de aanvullende informatie en vragen apart opgenomen op de volgende pagina's.

Er is niet toegekomen aan het doorlopen van alle openstaande vragen. Er wordt na afloop van de vergadering daarom afgesproken om over drie weken weer bij elkaar te komen om de resterende punten te bespreken. Aanwezigen worden gevraagd om hun openstaande vragen en of opmerkingen op voorhand te delen, zodat deze voorbereid kunnen worden. Daarnaast is afgesproken om duidelijk afspraken te maken over de verwachtingen over de reacties op de notulen, inclusief een datum waarop deze reacties moeten zijn ontvangen. Tot slot wordt afgesproken om op voorhand informatie te delen, zodat belanghebbenden en omwonenden de kans hebben zich voor te bereiden, vragen te kunnen stellen en de participatieavonden gebruikt kunnen worden voor dialoog. Kronos had voor deze avond op basis van de opgehaalde belangen mogelijke scenario's uitgewerkt die gedeeld zullen worden, zodat daarover vragen en opmerkingen opgehaald kunnen worden om te bespreken.

Een aantal documenten met aanvullende vragen en opmerkingen zijn door één van de aanwezige omwonenden op de vergadering aan Kronos Solar overhandigd. Deze documenten zullen los van dit verslag worden beantwoord, en de reactie zal worden gedeeld via de e-mail en website.

Opmerking vooraf: Het doel van deze bijeenkomsten is het ophalen van belangen van de omwonenden en om te kijken of initiatiefnemer een plan kan maken dat zoveel mogelijk rekening houdt met deze belangen. De aanwezige omwonenden gaan dit gesprek aan maar zij geven vooraf uitdrukkelijk aan dat zij geen voorstander zijn van het zonnepark. Zij willen niet dat de gesprekken/verslagen gebruikt worden als hun instemming om medewerking te verlenen aan het plan.

Vragen en/of opmerkingen

- **In het verslag van de vorige bijeenkomst (02-10-2021) ontbreekt de tegenstand en het gebrek aan draagkracht vanuit de omwonenden.**
  - o Verdere toelichting bij deze opmerking: Uit het verslag blijkt niet dat de aanwezige omwonenden uitgebreid duidelijk gemaakt hebben dat ze tegen de zonnecentrale zijn en dat er onder de omwonenden weinig tot geen draagvlak is voor de plannen. Dit is tijdens de bijeenkomst op veel momenten en op verschillende manieren benadrukt door aanwezigen. Het is belangrijk deze informatie alsnog in dit verslag op te nemen, zodat dit verslag eventueel aan de gemeenteraad ter inzage gegeven kan worden als die wil peilen of er sprake is van draagvlak bij de omwonenden.
  - o Reactie Kronos: De reden dat dit in eerste instantie niet aan het verslag is toegevoegd, is omdat wij dit beoordeeld hebben als reeds bekende informatie. Bij ieder zonnepark is er sprake van deze zelfde situatie (dwz: tegenstand tegen de plannen), en wij hebben dit daarom beschouwd als een punt dat geen nieuwe informatie gaf. Echter, dit commentaar maakt ons duidelijk dat dit puur vanuit ons eigen perspectief is bekeken. Het is begrijpelijk dat omwonenden dit graag opgenomen zien, zodat het beeld voor gemeenteraadsleden duidelijk is. Wij vinden de opmerking volledig terecht, en zullen dit daarom aan het verslag van deze bijeenkomst toevoegen.
  - o Opmerking omwonende naar aanleiding van deze aanvulling op 3 december 2021: De omwonende wil de reactie van Kronos vastgelegd zien (zie hierboven). De omwonende vindt het een ontluisterende en onthullende reactie van Kronos, waaruit blijkt dat het bedrijf de breed gedragen gevoelens van weerstand en dus het gebrek aan draagvlak bewust uit het verslag heeft weggelaten. Daarmee is de verslaglegging op dit belangrijke punt onvolledig en doet geen recht aan de belangen en gevoelens van de omwonenden.
  - o Reactie Kronos en gemeente (achteraf): Er is hierboven een algemene opmerking toegevoegd, waaruit blijkt dat meespreken over de plannen geen instemming met diezelfde plannen betekent. Deze opmerking zal voortaan aan ieder verslag worden toegevoegd, zodat hier geen twijfel over kan bestaan.

- **Is het Oversticht aanwezig?**
  - o Reactie gemeente: Nee, het Oversticht kon er vanavond helaas niet bij zijn.
  - o Verzoek vanuit omwonenden dat het Oversticht er de volgende bijeenkomst wel bij is.
  - o Reactie gemeente: Het Oversticht wordt voor iedere bijeenkomst uitgenodigd.

- **De gemeente zou ook een verslag maken?**
  - o De gemeente heeft het verstuurd verslag bekeken en haar opmerkingen aan Kronos verstuurd. Kronos heeft deze opmerkingen in het verslag verwerkt.

- **Moet de werkgroep geen goedkeuring aan het verslag geven?**
  - o De werkgroep bestaat niet meer.

- **De plaatjes van het plangebied zijn niet consistent. Welk plaatje is correct?**
  - o Het plaatje [KS: hiermee wordt bedoeld de omliggende afbeelding van de percelen, zoals dit bijvoorbeeld op de website onder “Locatie” is terug te vinden] is de contour van het gehele gebied. Er is op dit moment geen ontwerp, er is slechts het “zoekgebied”, de contouren waarbinnen het zonnepark moet komen te liggen. Binnen die contouren zijn er verschillende mogelijkheden om het zonnepark te plaatsen. Het hele gebied zal geen zonnepark worden, maar een deel daarvan. Verschillende opties zijn uitgewerkt en het was de bedoeling om die op 11 november te presenteren. Het gesprek hierover zal volgen in een andere bijeenkomst.

- **Ik krijg het gevoel dat we vanavond zo snel mogelijk door de agenda moeten lopen om informatie te delen en niet de dialoog aan te gaan**
  - o De gespreksleider geeft aan dat dat zeker niet de intentie is. Hij wil graag structuur en proces aanhouden en niet te veel blijven hangen in punten die eerder zijn besproken. Naar aanleiding van dit punt en de bijval van anderen is besloten om deze avond te richten op de vragen en opmerkingen die er nog zijn en om de dialoog de ruimte te geven, en daarnaast een extra avond te organiseren om deze dialoog voort te zetten.

- **Waarom geen energiefonds en alles lokaal?**
  - o Reactie gemeente: de gemeenteraad heeft een duidelijk afweging gemaakt en keuzes gemaakt:
    - Minimaal 50% lokaal eigenaarschap is een harde eis t.a.v. de productie van een zonnepark. De gemeenteraad heeft er niet voor gekozen om 100% lokaal eigenaarschap te eisen. We sluiten hierbij aan bij de RES afspraken. We evalueren dit punt elke twee jaar.
    - De gemeente participeert zelf niet.

- **Wat vindt het IVN van de plannen?**
  - o *[KS: De mening van de IVN is in deze bijeenkomst later ter sprake gekomen. Het antwoord is terug te vinden bij de behandeling van de vragen van de vorige bijeenkomst, onder “Hoe zit het met schade door ongedierte?”, en de discussie die daaruit volgde. Dit antwoord wordt hier herhaald]*
Reactie IVN: Zonneparken hebben een negatief effect op weidevogels. Het gebied met zonnepanelen is verloren voor weidevogels. Tevens nemen weidevogels landelijk af, dit is onafhankelijk van het gekozen plan.
Reactie Kronos: Onderzoek van de universiteit van Wageningen geeft aan dat, afhankelijk van de inrichting van het zonnepark, wellicht een zonnepark wel in combinatie met weidevogels zou kunnen worden ontwikkeld. Hier moet echter nog meer onderzoek naar worden gedaan. Het is dus niet per definitie uitgesloten. We zullen IVN blijven uitnodigen, informeren en vragen naar hun input.

Vragen

Waarom noemen we het geen spiegelveld i.p.v. zonnepark?

[reactie Kronos] In het vervolg kunnen we het zonneveld of zonneweide noemen indien gewenst

	Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: Zonnepark, zonneveld, zonneweide, zonneakker - voor Kronos zijn het allen termen die hetzelfde beschrijven. Na een korte discussie wordt besloten om het “zonnepark” te noemen.
Moeten we het niet hebben over de vraag of we dit wel willen?	[reactie gemeente] Er ligt een opgave van 100GWh tot 2030. Zonnevelden zijn nodig vandaar dat er beleid is opgesteld. Hierin zijn geen zoekgebieden opgenomen. De samenleving wordt uitgenodigd om met initiatieven te komen. Het project aan de Sumpelweg is zo’n initiatief. Eén van de voorwaarden uit het beleidskader is dat initiatiefnemer in gesprek gaat met omwonenden. Doel van dit gesprek is het ophalen van belangen. Het is uiteindelijk aan de initiatiefnemer om te laten zien hoe/of er een zonneveld kan worden gerealiseerd op deze locatie met inachtneming van alle belangen en conform het beleid. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Toon van de bijeenkomst op 2 oktober was dat omwonenden/buurt kritisch of negatief staan tegenover het zonnepark. Er is ook een lijst met 104 tegenstanders van het zonnepark bij gemeente aanwezig. - De Regionale Energiestrategie opgave van de gemeente Raalte is een doelstelling en is niet statisch. De energiemix van de gemeente Raalte is eveneens niet statisch en geeft alleen een indicatie weer. Nieuwe ontwikkelingen en/of innovaties kunnen aanleiding zijn voor wijzigingen. Waarom moet dit zonnepark er dan komen? <u>Reactie gemeente:</u> er liggen 2 besluiten van de Raad: het ‘bod van Raalte in de Regionale Energie Strategie 1.0 (100 GWh duurzame elektriciteit opwekken in 2030) en de richtlijnen voor zonneparken. Wij hebben de afspraak gemaakt om in 2030 100GWh duurzame elektriciteit op te wekken, dus dit is een harde doelstelling. - Is het niet beter om te wachten totdat er bijvoorbeeld andere technologieën komen? <u>Reactie gemeente:</u> nee, deze keuze heeft de raad niet gemaakt. Vorig jaar is de omgevingsvisie opgesteld, onderdeel daarvan was dat er aan inwoners is gevraagd om te kiezen tussen wachten op nieuwe ontwikkelingen of om nu initiatieven op te zetten. Daar is de keuze gemaakt om nu werk te maken van initiatieven.
Welke waarde hebben de 5 toetsingscriteria uit het beleid (van de gemeente)?	[reactie gemeente] Uiteindelijk zal de gemeenteraad besluiten en beoordelen of voldaan wordt aan de vijf basisuitgangspunten uit het beleidskader. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: De 5 toetsingscriteria zijn:

	1. In dialoog met de omgeving 2. Omvang en inpassing passend bij de omgeving 3. Minimaal 50% lokaal eigenaarschap 4. Maatschappelijke meerwaarde 5. Overige randvoorwaarden
Heeft de gemeente een maximale belasting per gebied/buurt aangegeven voor duurzame projecten?	[reactie gemeente] Hier kunnen afspraken over gemaakt worden bijvoorbeeld een vrijwaringszone van 500 meter of 1 km rondom dit initiatief voor nieuwe initiatieven voor zonnevelden. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Wat is het antwoord van de gemeente? Reactie gemeente: In de Richtlijnen zonneparken staat dat op het moment dat er een zonneveld gerealiseerd wordt er met omwonenden afspraken gemaakt kunnen worden dat gedurende de looptijd van het park binnen een zone van 500 tot 1000 meter geen medewerking wordt verleend aan andere initiatieven voor een zonnepark. - Opmerking: Doe er wat mee gemeente en houd ons op de hoogte. We hebben al een biomassa centrale / duurzame energie.
Kan er over de locatie worden gesproken?	[reactie Kronos] Het plangebied is het gebied wat beschikbaar is voor de ontwikkeling van een zonneveld. Binnen dat gebied kan geschoven worden. Over grond die buiten het plangebied ligt heeft Kronos geen zeggenschap/controlle. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Aanvulling Kronos (achteraf): Voor deze bijeenkomst had Kronos mogelijke scenario's voor het ontwerp van het zonnepark binnen de contouren van het plangebied uitgewerkt. Hierover zou oorspronkelijk in deze bijeenkomst worden gesproken. Er is op dit moment nog geen ontwerp dat vastligt. De bedoeling is om de voorkeuren te bespreken met belanghebbenden en omwonenden. De verschillende scenario's dienen aan de hand van de verschillende belangen afgewogen te worden, zoals afstand tot woningen, bos etc. - In de vorige bijeenkomst is naar voren gekomen om ook te kijken naar het idee of het zonnepark geplaatst kan worden buiten de contouren van het plangebied, op een alternatieve locatie aan de Hofmeijersweg. Tijdens de bijeenkomst op 11 november ontstond er een discussie omtrent de afstand tot de woningen, de agrarische waarde en gebruik, vergelijkbare gronden en dat het regelmatig is opgehoogd. Kronos heeft na de bijeenkomst meer informatie aangeleverd gekregen van een omwonende over de locatie aan de Hofmeijersweg. Deze informatie zal

	beoordeeld worden, en we komen op dit onderwerp terug.
Is er iets met ruilverkaveling mogelijk?	[reactie Kronos] Dit kan worden onderzocht. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: <u>Reactie omwonenden</u>: Het kan van belang zijn voor aangrenzende grondeigenaren om grond in gebruik te kunnen krijgen. <u>Reactie Kronos</u>: Dit is een vrije keuze van grondeigenaren van omliggende percelen. Er is op dit moment geen concreet plan of aanvraag. De scenario's bevinden zich binnen de contouren van het gebied, zonder gebruik te maken van ruilverkaveling.
Wat doet de gemeente eraan om zon op dak te stimuleren?	[reactie gemeente] De maximale potentie van zon op dak in de gemeente (64 ha) is in de opgave voor 2030 meegenomen. De gemeente kan zon op dak op dit moment niet afdwingen. Wel stimuleert de gemeente zon op dak zoveel mogelijk. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: De gemeente geeft aan, dat zij zonnepanelen op bestaande daken juridisch niet kan afdwingen. Zij kan eigenaren alleen verleiden om dit te doen. In de nieuwe Omgevingswet die voor 2022 gepland staat, krijgt de gemeente meer mogelijkheden om zonnepanelen op nieuwe daken af te dwingen.
Wat voor consequenties heeft de aanleg van dit zonnepark voor de capaciteit op het elektriciteitsnet m.b.t. aansluitingen zon-op-dak?	[reactie Kronos] Dit is een vraag voor Enexis. Het zonnepark vraagt een zelfstandige aansluiting aan die enkel benut wordt voor terug levering vanuit het zonnepark. Hiervoor wordt een aparte kabel naar het onderstation van Enexis aangelegd. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Wat is het effect van het zonnepark op de zonneladder om eerst zon op dak te realiseren en dan pas zon op land? Worden kleine projecten dan niet onmogelijk gemaakt doordat een groot project de netcapaciteit inneemt? <u>Reactie Kronos</u>: De gemeente heeft berekend hoeveel duurzame energie opgewekt moet worden op dak, op land en met wind om de duurzame doelstellingen te halen. Daarbij is eerst bekeken wat er op daken gerealiseerd kan worden. Het is niet de vraag of de één of de ander. Om de doelstellingen te halen moet de treden van de zonneladder parallel worden bekeken. De beschikbare capaciteit voor duurzame energie is afhankelijk van diverse factoren, die buiten de invloed van Kronos als initiatiefnemer liggen. Tevens is de beschikbare capaciteit altijd een moment opname. Enexis en Tennet zijn overal stevig aan het uitbreiden, daarnaast zorgen meer aanvragen ervoor dat Enexis / Tennet meer extra

	capaciteit moeten regelen. Afhankelijk of reserveringen doorgaan kan er capaciteit vrij komen. <u>Reactie gemeente:</u> De gemeente Raalte is geen apart aansluitgebied voor Enexis. Ook initiatieven buiten de gemeente Raalte sluiten aan op de stations in de gemeente en andersom. Daarnaast speelt ook de teruglevering naar het hoofdnet een rol. Daar gaat Enexis niet over maar Tennet. - Kan Kronos Solar geen opslag regelen op haar zonnepark en als buffer werken? <u>Reactie Kronos:</u> Opslag van energie is op dit moment financieel niet haalbaar, er is geen SDE++ subsidie of ondersteuning voor batterijtechnologie beschikbaar, ondanks dat dit mogelijk wel interessant is. Kronos is afhankelijk van landelijke politieke keuzes. - Endona heeft wel opslag op haar zonnepark (2,2MWp). <u>Reactie Kronos:</u> zoals boven aangegeven is er geen standaard subsidieprogramma voor opslag. Het project van Endona is een maatwerk project geweest met verschillende partijen. Kronos zal de optie van opslag altijd overwegen, als die financieel rendabel is.
Kan de SDE++ worden weggenomen indien er sprake is van slecht beheer?	[reactie Kronos] Nee dat kan niet. Dit is een onderdeel van de vergunning. De gemeente kan handhaven op het moment dat er sprake is van het niet nakomen van afspraken of het niet uitvoeren conform vergunning. De gemeente heeft aangegeven bekend te zijn met het belang van beheer voor ecologische meerwaarde en daarom extra alert te zijn op dit punt. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Opmerking n.a.v. verslag. Initiatiefnemer en gemeente sluiten een Anterieure Overeenkomst af voor alle zaken, die niet onder de vergunningsaanvraag valt. Oproep aan de gemeente om een goed contract te sluiten. <u>Reactie gemeente:</u> we proberen alles in vergunning te regelen, maar wat daar niet in staat of kan staan, dat kan in de anterieure overeenkomst worden opgenomen.
Wie is er verantwoordelijk voor schade bij bijv. brand of bliksem?	[reactie Kronos] Kronos is aansprakelijk en verzekerd. Tijdens de vergunningsaanvraag is Kronos verplicht om in overleg te treden met de veiligheidsregio en de verschillende scenario's door te spreken en waar nodig de plannen aan te passen zodat de veiligheidsregio hier mee in kan stemmen. Geen aanvullingen in bijeenkomst 11-11-2021.
Zijn er calamiteiten uitgesloten van de verzekering?	[reactie Kronos] Hagel, bliksem en brand is afgedekt door de verzekeringspolis. Overige calamiteiten worden nagezocht in de polis.

	Deze vraag is beantwoord in vraag 4 van het document “Zonnepark-Sumpelweg-vragen-051121.pdf” Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: <u>Reactie Kronos:</u> Kronos Solar sluit voor elk zonnepark een verzekering af voor de technische installatie, maar ook een verzekering die schade aan derden door onvoorziene gebeurtenissen afdekt. Dit is te vergelijken met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Zowel personenschade als zaakschade van derden met inbegrip van de direct daaruit voortvloeiende schade is gedekt.
Dekt de verzekering ook vervolgschade voor omwonenden? Bijv glas op andermans land?	[reactie Kronos] Dit wordt nagezocht in de polis. Bij andere zonnevelden heeft Kronos afspraken gemaakt met omliggende eigenaren hierover. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Kronos heeft een verzekering die gevolgschade dekt, inclusief gevolgschade aan derden, dekt. Daarmee zijn de risico's afgedekt.
Hoe zit het met schade door ongedierte?	[reactie Kronos] Het aantrekken van ongedierte als gevolg van een verandering is niet te verzekeren omdat het niet makkelijk te bewijzen is waar de oorzaak ligt. Kronos gaat dit verder uitzoeken, eventueel zouden afspraken/maatregelen in het beheerplan kunnen worden opgenomen (bijv. monitoring en ingrijpmomenten). Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: Waarom kan dit nu nog niet worden bepaald? - <u>Reactie Kronos:</u> Dit hangt af van het uiteindelijke inpassingsplan, de gemaakte keuzes en het beheerplan. Over de locatie en het daarbij passende inpassingsplan wordt nog gesproken. Het beheerplan is onderdeel van de vergunningsaanvraag en openbaar en wordt gecommuniceerd met omwonenden. - <u>Reactie landschapsdeskundige Ben Taken:</u> dit hangt van de landschappelijke inrichting af. Er zijn ook nog veel ontwikkelingen en er wordt constant geleerd van zonneparken die de afgelopen jaren zijn gebouwd. Daarnaast is elke locatie anders en is het een kwestie van monitoring en eventueel het beheer aanpassen. Aanvullend op deze vraag vindt er een bredere discussie over ecologie plaats. - <u>Reactie IVN:</u> Zonneparken hebben een negatief effect op weidevogels. Het gebied met zonnepanelen is verloren voor weidevogels. Tevens nemen weidevogels landelijk af, dit is onafhankelijk van het gekozen plan. <u>Reactie Kronos:</u> Onderzoek van de universiteit van Wageningen geeft aan dat, afhankelijk van de inrichting van het

	zonnepark, wellicht een zonnepark wel in combinatie met weidevogels zou kunnen worden ontwikkeld. Hier moet echter nog meer onderzoek naar worden gedaan. Het is dus niet per definitie uitgesloten. - Reactie omwonende: In het bos aan de zuidzijde bevinden zich dieren zoals reeën, de das, vossen, uilen, vleermuizen en ringslangen. Daar moet rekening mee worden gehouden in de plannen. <u>Reactie Kronos:</u> Daar wordt absoluut rekening mee gehouden. Graag willen we benadrukken dat er op dit moment geen ontwerp is, alleen het contour gebied. Afhankelijk van de keuze van de ligging van het zonnepark op basis van de scenario's kan worden bepaald welke afweging van belangen de voorkeur heeft. - In Document 3 - punt 12. De plus op natuur. Wat wordt daarmee bedoeld? <u>Reactie Kronos:</u> Dit is wellicht wat verwarrend. Door veel overheden wordt de "plus" als term gebruikt om een opwaardering aan te geven. Het gaat erom wat het zonnepark (zowel waar de panelen staan als daarbuiten) zou kunnen bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit. - Hoe kan er bij een zonnepark een plus op natuur zijn? Er gaat toch juist natuur verloren? <u>Reactie landschapsdeskundige Ben Taken:</u> Op dit moment is er sprake van hoofdzakelijk monocultuur grasland. De natuurwaarden op het stuk grond zijn niet hoog, en een zonnepark met de juiste maatregelen en beheer kan deze waarden zeker verhogen.
Wordt er een M.E.R. opgesteld?	[reactie Kronos] Voor Kronos is het geen probleem om een M.E.R.-rapportage op te stellen. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: Is dit een ja of een nee? - <u>Reactie Kronos:</u> Ja
Is er geen andere oplossing dan 25 jaar panelen laten staan? Technologie gaat toch verder?	[reactie gemeente] Juist hierom wordt er enkel een tijdelijke vergunning afgegeven. Op dit moment is dit de beste manier om het te doen. Er kan ook gewacht worden, dat is eveneens een vraag geweest die de gemeente bij het opstellen van de Omgevingsvisie aan de betrokken inwoners heeft voorgelegd. Een meerderheid heeft daarbij aangegeven om niet te willen wachten maar om een begin te maken. Geen aanvullingen in bijeenkomst 11-11-2021, want was al eerder aan bod gekomen.
Hoe wordt omgegaan met onkruid als gevolg van de aan te planten inpassing. Dit is een zorg voor de	[reactie Kronos] In het beheerplan kunnen bepaalde soorten worden opgenomen waarbij afspraken worden gemaakt of beheerfrequentie en het maai-beheer. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021:

aanliggende grondeigenaren. Kan dit worden gewaarborgd?	- Dit is eerder op de avond besproken. Dit hangt af van het inpassingsplan en beheerplan
Hoeveel stroom kan Enexis op dit moment nog extra aansluiten voor energie producerende bedrijven?	Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - Zie ook de eerdere discussie hierboven. - <u>Reactie Kronos</u>: wij kunnen hier geen exact antwoord op geven. Dit is geen publiek toegankelijke informatie van Enexis en verandert continu. Kronos kan alleen een offerte aanvragen en krijgt dan te horen of er capaciteit is of niet. Gemeente gaat dit vragen aan betrokken collega binnen de gemeente. - <u>Reactie gemeente (na intern overleg en contact met Enexis)</u>: Enexis geeft geen concrete getallen over de aansluitcapaciteit vanwege hun veranderlijkheid. In het algemeen is Raalte op dit moment schaarstegebied. Zie voor meer informatie https://www.enexis.nl/zakelijk/duurzaam/beperkte-capaciteit/gebieden-met-schaarste Criteria die de daadwerkelijk capaciteit op een bepaald moment bepalen verschillen per aansluiting (kleinverbruikaansluitingen < circa 200 panelen via het laagspanningsnet) en de grootverbruikaansluitingen via de hoogspanning/middenspanningstations (HS/MS). Het zonnepark aan de Sumpelweg zal moeten aansluiten op een grootverbruikaansluiting ofwel HS/MS station. Op de HS/MS stations is nog weinig ruimte maar er zijn ook zijn reserveringen gedaan die nog niet benut zijn maar die wel meetellen met de capaciteit. Als deze reserveringen wegvallen ontstaat weer ruimte. Hoe correspondeert dat met de plannen van de gemeente, met de plannen over wind en zonneparken? - <u>Reactie gemeente</u>: Dit hangt ook af van verhouding windmolens en zonnepark initiatieven. Windmolens draaien ook 's-nachts en maken efficiënter gebruik van het netwerk. De plannen en doelstellingen zijn gemaakt op basis van ons energiegebruik en dat is de basis voor de opgave.
Hoeveel energie wil Kronos op deze locatie opwekken?	[reactie middels presentatie] Minimaal 15 MWp geïnstalleerd vermogen. Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: - 15MWp is het vermogen van de zonnepanelen, niet het vermogen van de aansluiting. Die wordt in wisselspanning aangegeven en betreft een aansluiting van 10MVA.
Hoeveel ruimte voor kleinschalige opwek voor de lokale burgers en bedrijven blijft er dan over?	Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021: Dit is eerder op de avond besproken, zie boven.
Er zijn mensen in de directe omgeving die overgevoelig zijn voor de straling	Aanvullingen van bijeenkomst 11-11-2021:

die vrij komt van de zonnepanelen. Wij willen dit graag onderzocht hebben hoe dit kan en hoe dit wel of niet voorkomen kan worden?	- Er wordt aangegeven, dat er een persoon onder de direct omwonenden is die daar last van heeft en zich zorgen maakt. <u>Reactie Kronos:</u> Dit is beantwoord in vraag 7 van document "Zonnepark-Sumpelweg-vragen-051121.pdf". <u>Reactie Kronos (achteraf):</u> Dit onderwerp komt ook aan bod in de documenten die we tijdens de bijeenkomst hebben ontvangen. Dit onderwerp zal dus nog verder worden behandeld.